

Instrumentet för ekonomiskt samarbete och utvecklingssamarbete inom ramen för EU:s långtidsbudget 2007-2013

Utrikesdepartementet

2005-03-07

Dokumentbeteckning

KOM (2004) 629 slutlig

Förslag om att etablera en förordning för ekonomiskt samarbete och utvecklingssamarbete mellan EU och tredjeland (Development Co-operation and Economic Co-operation Instrument, nedan benämnt DCECI)

Sammanfattning

Kommissionen presenterade den 14 juli 2004 en uppföljning på sitt meddelande till förslag till långtidsbudget för perioden 2007-2013 (det s.k. finansiella perspektivet) som lades fram den 10 februari 2004 (se Faktapromemoria 2003/04:FPM76 samt 2004/05:FPM39). Därefter presenterade kommissionen lagtextförslag kring de olika sakområdena i budgeten. Förslag för budgetkategori 4 (det utrikespolitiska området) presenterades den 29 september 2004 och innehåller förslag till sex olika förordningar (nedan kallade instrument). En av dessa förordningar avser ekonomiskt samarbete och utvecklingssamarbete mellan EU och tredjeland (DCECI). Kommissionens förslag innebär att flera av de förordningar som idag används för att stödja utvecklingsländer slås samman till en enda förordning. Syftet är att förenkla budgetförfarandet, att göra stödet mer effektivt och att underlätta för partnerländerna.

1 Förslaget

1.1 Innehåll

Kommissionen föreslår att EU:s yttre förbindelser hanteras i långtidsbudgetens budgetkategori 4- "EU som global partner". Förslaget innebär att budgetstrukturen förenklas från dagens ca 30 program och 90 budgetlinjer till följande sex instrument; förmedlemsskap (IPA- Instrument

for Pre-accession), grannskapspolitik (ENPI- European Neighbourhood Partnership Instrument), utveckling och ekonomiskt samarbete (Development Co-operation and Economic Co-operation instrument), stabilitet (Stability instrument), humanitärt bistånd (Humanitarian aid) och makrofinansiering (Micro-financial assistance). Förmedlemskaps-, grannskaps- och utvecklingsinstrumenten är indelade efter geografi medan övriga är tematiska och skall användas i samverkan med de geografiska instrumenten för att förebygga och hantera kriser.

Utvecklingsinstrumentet DCECI baseras på artiklarna 177-181 i Romfördraget om EU:s utvecklingssamarbete med tredjeland och syftar till att främja ekonomisk och social utveckling, harmonisk och successiv integration i världsekonomin och kampen mot fattigdomen. Det nya instrumentet skall även innefatta artikel 181a om ekonomiskt, finansiellt och tekniskt samarbete i tredje land. Dessa åtgärder skall komplettera medlemsstaternas åtgärder och vara samstämmiga med gemenskapens utvecklingspolitik. Gemenskapens politik på detta område skall bidra till det allmänna målet att utveckla och befästa demokratin och rättsstaten samt till målet att respektera de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Det nya instrumentet föreslås ersätta dagens 16 förordningar (såsom exempelvis förordningen om fattigdomsrelaterade sjukdomar, förordningen om samarbetet med Asien och Latinamerika och förordningen om sexuell och reproduktiv hälsa) fr.o.m. den 1 januari 2007 när EU:s nya långtidsbudget föreslås träda i kraft.

Följande geografiska regioner omfattas av DCECI: Afrika, Västindien och Stilla Havsområdet (AVS-länderna), Latinamerika, Asien, Centralasien (Kazakstan, Uzbekistan, Tadzjikistan, Turkmenistan) samt Mellanöstern (Irak, Golfen, Yemen, Iran).

DCECI föreslås styras genom geografiska och tematiska strategier samt fleråriga biståndsprogram. Strategier skall utarbetas för regioner och länder omfattande maximalt sju år. De geografiska strategierna skall ligga till grund för utarbetandet av fleråriga indikativa program som är mer detaljerade i sin utformning och anger specifika mål, prioriterade områden, indikatorer för uppföljning och finansiella ramar. De tematiska strategierna föreslås belysa och fokusera på viktiga tematiska områden som kan genomföras i samtliga regioner och instrument, exempelvis mänskliga rättigheter och demokrati. Kommissionens förslag medför att strategierna och de fleråriga programmen skall utformas och följas upp av en förvaltande kommitté. För specifika insatser föreslås detta ske inom en rådgivande kommitté.

Syftet med DCECI är att förenkla förfarandet, att göra utvecklingssamarbetet mer effektivt och att underlätta för partnerländerna. Följande mål och principer föreslås för arbetet med att specificera strategier lands- och regionvis samt tematiskt:

- att förenkla EU:s externa insatser
- att fördjupa de bilaterala relationerna mellan EU och utvecklingsländer

- att prioritera fattigdomsbekämpning samt hållbar social- och ekonomisk utveckling
- att verka för att bekämpa den extrema fattigdomen i enlighet med millennieutvecklingsmålen
- att skapa en politisk omgivning som garanterar fred, säkerhet, stabilitet och respekt för de mänskliga rättigheterna

Kommissionens förslag innebär även att den Europeiska utvecklingsfonden (EUF) införlivas i EU:s långtidsbudget

1.2 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Förslaget påverkar inte svenska regler.

1.3 Budgetära konsekvenser

Kommissionens förslag till långtidsbudget skulle år 2013 omfatta åtaganden motsvarande 39 miljarder kronor i svensk EU-avgift (räknat i 2004 års priser) jämfört med Sveriges EU-avgift år 2003, vilken uppgick till 24 miljarder kronor.

Förslaget innebär en ökning av utgifterna på utrikesområdet till totalt 95,4 miljarder euro för perioden 2007-2013. Kommissionen föreslår att DCECI skall omfatta 44,3 miljarder euro för perioden 2007-2013 varav 23,6 miljarder av dessa avser EUF

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Regeringen avvisar fortsatt den mycket kraftigt samlade expansionen av unionens budget som förslaget för långtidsbudget 2007-2013 innebär. Regeringens bestämda uppfattning är fortsatt att en budget på högst 1,00 % av EU:s BNI väl rymmer de utgifter som gemenskapen finner angelägna inom den kommande perioden. Det är viktigt att förhandlingen om enskilda instrument inte riskerar att binda medlemsstaterna till en sammanlagd utgiftsnivå för det långtidsbudgeten som överstiger 1,00 %. Regeringen välkomnar dock den relativa budgetökning som kommissionen föreslår för utrikesåtgärder, inklusive för DCECI. Ökningen återspeglar på ett bra sätt den ökade vikt som läggs vid EU:s globala agenda i syfte att främja fred, utveckling och stabilitet.

Regeringen välkomnar i stora delar förslaget för utvecklingsinstrumentet DCECI och anser det vara av stor vikt att förenkla antalet budgetinstrument för externa relationer.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

2004/05:FPM46

Flera medlemsstater har uttryckt tveksamhet kring gränsdragningarna mellan de olika instrumenten, t ex. stabilitetsinstrumentet och DCECI då det riskerar att bli vissa överlappningar mellan verksamheten inom dessa instrument. Många länder har uttryckt stor oro kring medlemsstaternas bristande inflytande vad gäller styrningen av lands- och regionstrategierna. Frågan om komplementaritet, dvs. gränsdragningen mellan vad medlemsstaterna respektive EG skall göra har också diskuterats. Flera länder har framhållit att det i förslaget inte ges tillräckligt utrymme för fattigdomsbekämpning och hållbar utveckling samtidigt som målen har ansetts vara alltför vida för att vara styrande för verksamheten.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Europaparlamentet anser att det finns utrymme att ytterligare förbättra förslaget på flera områden. Parlamentet har bl.a. påtalat att förslaget inte tillräckligt tydligt återspeglar EU:s gemensamma utvecklingspolicy, att det riskerar att göra utvecklingspolicyn mindre transparent och att det kan vara problematiskt att inte skilja det ekonomiska samarbetet från det utvecklingspolitiska samarbetet. Dessutom har parlamentet uttryckt oro över att dess roll riskerar att försvagas när en rad förordningar upphör att gälla och att uppföljningen av lands- och regionstrategier föreslås ske inom ramen för kommittologin.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Frågan har inte remissbehandlat.

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget till förordning behandlas för närvarande i rådsstrukturen och i Europaparlamentet. Nivån på det totala stödet kommer att förhandlas inom ramen för förhandlingarna om långtidsbudgeten, det s.k. finansiella perspektivet. Enligt tidtabellen i rådets arbetsprogram skall en uppgörelse om långtidsbudgeten vara slutförhandlad i juni 2005.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Art 177- 181a i Fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen.

3.3 Fackuttryck/termer